

Struinen

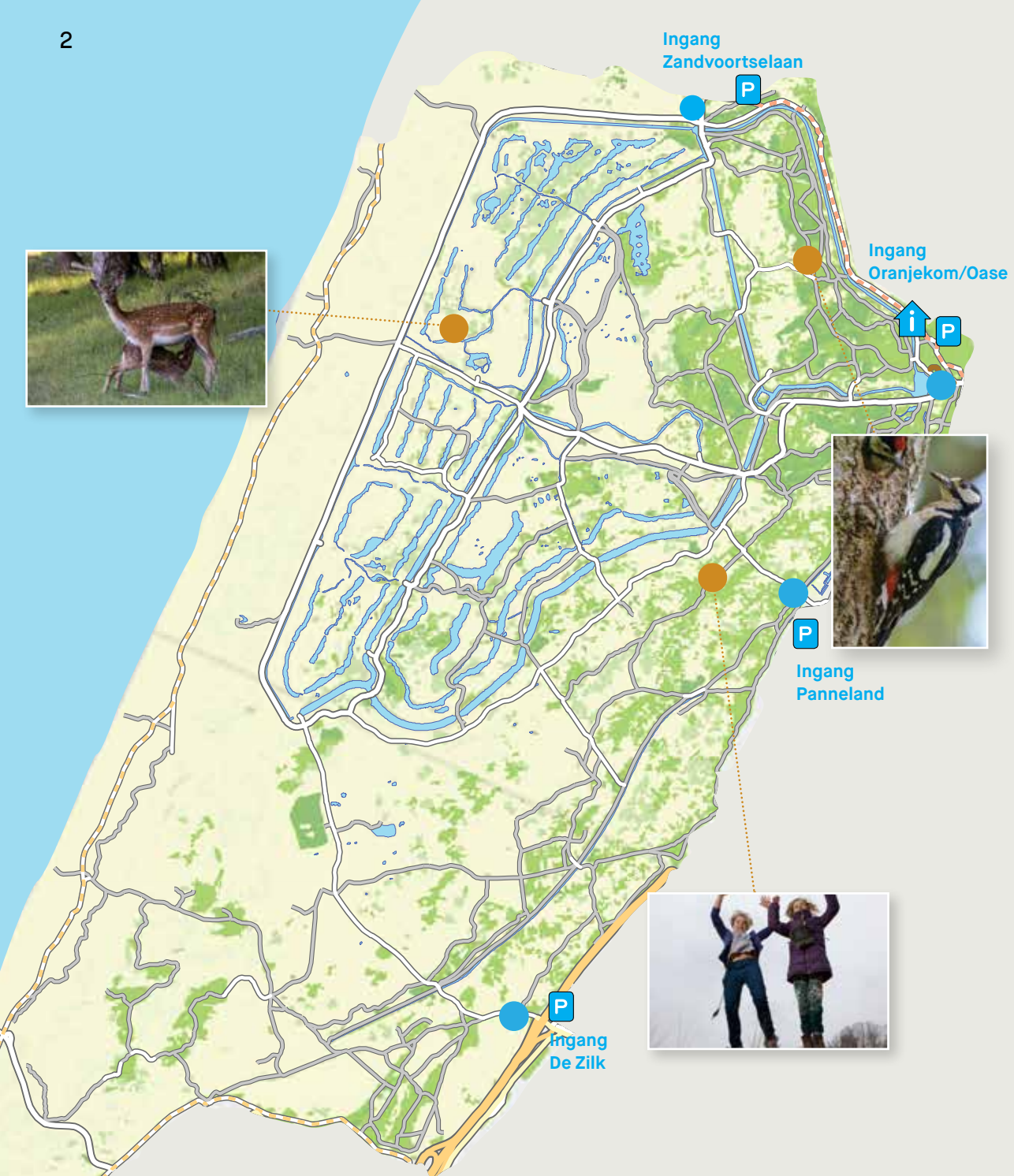
in de Amsterdamse Waterleidingduinen

nr. 96 | Lente 2018

waternet

waterschap amstel gooi en vecht
gemeente amsterdam

**Bezoekerscentrum
De Oranjekom**
Eerste Leijweg 6
Tegenover Vogelenzangseweg 21
2114 BH, Vogelenzang
T 020-6087595
Open: dinsdag t/m zondag
10.00 – 17.00 uur

Toegang
U bent elke dag van harte welkom tussen zonsopkomst en zonsondergang, ook buiten de paden.

- Toegangskaart verplicht vanaf 18 jaar
- Geen toegang voor honden
- Geen toegang voor fietsen en andere voertuigen
- Kijk voor alle voorwaarden op waternet.nl/AWD

‘Mijn liefste wens is de ijsvogel zien’

Job Agterhof (7) is gek op vogels. Tachtig van de honderd soorten in zijn vogelstickerboekje heeft Job al gezien. De meeste in de Amsterdamse Waterleidingduinen.

Met zijn vader komt Job graag ‘vogelen’ in het duin. Op woensdagmiddag na school, in het weekend en in vakanties. “Dan zitten we vaak in een vogelhutje aan het water”, vertelt Job. “Kort geleden zagen we daar kraakeenden, kuifeenden en tafeleenden. Zo mooi! Mijn liefste wens is de ijsvogel nog eens zien. Die moet wel ergens in de buurt van het vogelhutje zijn, horen we vaak, maar ik heb hem nog niet gezien. Mijn juf uit

groep 4 wel. Die liet laatst een foto zien die ze met haar mobieltje maakte. Papa houdt ook erg van vogels. Als we samen op pad gaan, nemen we altijd een picknick mee, zodat we wat langer in de duinen kunnen blijven. Ook mijn verrekijker, onze telescoopkijker en mijn vogelstickerboekje gaan mee. Als ik weer een nieuwe vogel spot, plak ik altijd meteen het stickertje er bij. Onderweg zoeken we vogelveren en maken we veel foto’s. Mijn kamer hangt vol vogelfoto’s en bijzondere veren. Mijn mooiste vogelbeer? Die is van de blauwgele ara uit de dierentuin.”

Voorjaarskriebels

Langere dagen, met meer zon en volop nieuw leven. Na een late winterpiek, is het nu toch echt voorjaar. Deze bewoners van de Waterleidingduinen verdienen de komende weken uw aandacht.

Gewone pad

In maart komt deze veel voorkomende gewone pad uit zijn winterslaap. Bij wat warmer en wat vochtiger weer is er dan al snel sprake van een paddentrek. Daarbij trekken padden van hun winterverblijf naar veelal wat ruigere poelen, die na het voortplantingsritueel vol liggen met paddensnoeren. Geen drill, want dat hoort bij kikkers.

Teek

Niet moeders mooiste en een grote plaaggeest bovendien. Tekenen leven van het bloed van gewervelde dieren en mensen. Ze bijten zich vast in de huid en laten zich na een bloedmaaltijd weer vallen. De teek kan de meer dan vervelende

ziekte van Lyme overbrengen. Iedereen die de natuur in gaat kan een teek oplopen. Gaat u van de paden af, doe dan van voor- tot najaar een lange broek aan en doe de broek in de sokken. Dat voorkomt dat teken zich op de huid vastbijten. Verwijder een teek z.s.m. Loop vooral geen risico. Treft u na dagen of weken een rode vlek aan na natuurbezoek, laat dit dan onmiddellijk nakijken. Meer informatie op tekenbeetziekten.nl en rivm.nl

Citroenvlinder

Is één van de eerste vlinders die zich in het voorjaar laat zien. Houdt van bosranden. In de AWD is de citroenvlinder dan ook vooral in de binnenduinrand te zien. Met wat geluk al vrij snel bij de ingangen. Makkelijk te herkennen aan de citroengele kleur en het oranje vlekje op de vleugel. In juli en augustus in 'zomerslaap' maar vliegt opnieuw in de herfst.

Citroenvlinder

Gewone pad

Grote bonte specht

Met zo'n 25 cm kun je deze specht nauwelijks 'groot' noemen, bont is hij wel. Niet voor niets één van de meest geliefde in de spechtenfamilie. De grote bonte is in de AWD geregeld te zien, en zeker goed te horen. Roffelen doet hij het hele jaar door. Met zijn snavel pikt hij zo insecten uit (dood) hout. In het voorjaar is dat

roffelen tegelijk territorium- en paringsgedrag. Concurrenten blijven op afstand. Vrouwtjes komen nieuwsgierig kijken. Zit er achter dat stoere getimmer toevallig ook nestgelegenheid? De grote bonte beukt tot wel 40 maal per seconde tegen boomstammen. Wat met videocamera niet is vast te leggen. Schokbrekers in snavel en hoofd voorkomen permanente migraine.

Meten is weten

Zo'n 180 vrijwilligers en talloze professionals tellen in de Waterleidingduinen dieren en planten. Op basis van hun onderzoek, kan Waternet de natuur beter in conditie houden. We zien wat goed gaat en wat anders kan en houden daarmee rekening in het natuurbeheer. "Verjonging is op termijn nodig."

Niet raar opkijken als u dit voorjaar ergens in het veld iemand plat op de buik ziet liggen. Dat kan zomaar een onderzoeker zijn die sprinkhanen telt, of een ingegraven insectennemertje leegt. De inhoud wordt vakkundig beoordeeld, de soorten geteld en de resultaten genoteerd. Langs duindoornstruiken kunt u op een zonnige dag hagedissentellers aantreffen. U herkent hen aan de katachtige wijze waarop zij langs

struweelranden sluipen om de aanwas van de jongste generatie reptielen te tellen.

180 vrijwilligers

"Waternet heeft zo'n 180 enthousiaste vrijwilligers voor natuurinventarisatie", zegt een trotse Waternetecoloog Vincent van der Spek. "Zij tellen onder andere vogels, vlinders, slakjes, zandhagedissen, bruine kikkers, plantjes en grote en kleine zoogdieren. Zo houden we een vinger aan de pols, via actuele gegevens die ons veel vertellen over natuurrends en -ontwikkelingen. Met de gegevens van vrijwilligers kunnen we het natuurbeheer tijdig bijsturen."

Grote of specialistische klussen, zoals de inventarisatie van de woekerende, Amerikaanse vogelkokers, die niet thuishoort in de duinen, laat Water-

net uitvoeren door ecologische adviesbureaus. Van der Spek: "We weten nu exact waar vogelkersharden staan en verwijderen die met hulp van beheervrijwilligers." Adviesbureaus worden zo nu en dan ook ingehuurd bij natuurherstelprojecten in de duinen. "Op basis van kortdurend professioneel, of meerjarig vrijwilligersonderzoek weten wij precies welke soorten in bepaalde gebieden voorkomen."

Gevlekte witsnuitlibel

Dankzij onderzoek van vrijwilligers en onderzoeksbureaus weten we bijvoorbeeld waar boommarters, nestplekken van beschermde roofvogels, of de gevlekte witsnuitlibel voorkomen. Bij natuurherstelwerkzaamheden en regulier onderhoud houden we daar rekening mee. Zo

"Vrijwilligers zijn vaak verantwoordelijk voor enkele soortgroepen waar zij meer dan gemiddeld verstand van hebben"

laten we bij het opschonen van poelen een deel van de vegetatie staan, zodat op hotspots niet alle vegetatie en larven van bijvoorbeeld de witsnuitlibel verloren gaan. Ook maken we niet alle poelen tegelijk schoon, om eentonigheid te voorkomen en daarmee de soortenrijkdom te behouden. Voor bomenkap doen we altijd zorgvuldig onderzoek en vragen advies aan onze vrijwilligers. Die kunnen bijvoorbeeld aangeven waar boommarters zijn

gezien en waar uilen nestelen. Om die kwetsbare soorten tegemoet te komen, laten we deze bomen vervolgens staan.”

Steekproefsgewijs

“Ons natuuronderzoek gebeurt zorgvuldig, methodisch en/of steekproefsgewijs,” weet ecoloog Van der Spek. “Vrijwilligers zijn vaak verantwoordelijk voor enkele soortgroepen waar zij meer dan gemiddeld verstand van hebben. Zij lopen meerdere jaren achtereenvolgende routes om over een langere tijd trends en ontwikkelingen te kunnen meten. De kracht zit in de herhaling. De gegevens worden vastgelegd in een landelijke databank waar andere onderzoekers landelijke conclusies aan kunnen verbinden.” Van der Spek is zelf ook betrokken bij natuuronderzoek. “Ik mag een paar keer per jaar mijn

bureau verlaten om op de Natuurbrug Zandpoort reptielen en amfibieën te tellen. Zo houd ik feeling met de praktijk.”

Vergrijzing

Vrijwilligers nemen tachtig procent van het AWD-natuuronderzoek voor hun rekening. Vogelaars vormen de grootste groep, daarna volgen de kenners van de meest geliefde insecten zoals vlinders en libellen, dan de amfibie- en reptiel-specialisten en tenslotte de plantkundigen. Van der Spek: “Ons vrijwilligersbestand vergrijst een beetje. Als we de kwaliteit van ons natuuronderzoek in de toekomst op peil willen houden is verjonging absoluut nodig. Als een nieuwe generatie zich snel aanmeldt kunnen de ervaren oude rotten ook nog hun enorme kennis en ervaring overbrengen.”

Vrijwilligers zijn goud waard

Onderzoeksgebied:
Natuurbrug Zandpoort
Naam vrijwilliger: **Michiel Boeken**
Soort(en): **loopkevers**

“Ik kijk naar de effecten van natuurbruggen op de bodemfauna, en specifiek naar de aanwezigheid van loopkevers. Vanaf 2015 vang ik zo'n acht maanden per jaar insecten in ingegraven emmertjes. Insecten mijden het asfalt van de Zandvoortselaan om van PWN-natuur naar AWD-natuur te pendelen en omgekeerd. Over een natuurbrug van zand gaat dat makkelijker en veiliger. Uit mijn onderzoek blijkt dat zolang er voldoende kaal zand op de brug ligt, er volop loopkevers heen en weer pendelen. Mede op mijn advies is er rond 2016 een stobbenwal op de brug geplaatst. Die zorgde voor een toename van het insectenverkeer. Loopkevers kunnen nu ook schuilen onder boomwortels en valhout. Deze kennis wordt meegenomen bij de aanleg van nieuwe natuurbruggen.”

Onderzoeksgebied: **Poelen**
Naam vrijwilliger:
Henny van Furstenberg
Soort(en): **kikkers, padden en salamanders**

“Ik volg in de AWD hoe het gaat met de bruine en groene kikker, de rugstreeppad en de salamanders. Dat doe ik zo'n vier keer per jaar, rond en nabij zo'n veertien poelen. In maart en april noteer ik wat er zoal aan eitjes in kikkerkroos en paddensnoeren is achtergelaten. Salamandereitjes vind ik meestal in omgekrulde bladeren. Vanaf april tot eind mei kan ik jonge salamanders met een netje uit het water scheppen. Salamanders zijn echt prachtige beestjes. Meestal trek ik er op de fiets (met speciale onthefving) opuit, zodat ik in korte tijd veel kan doen. Wat mij zoal is opgevallen? In 2017 zijn er door droge periodes wat poelen drooggevalen. Dat had direct een effect op het aantal rugstreeppadden.”

Onderzoeksgebied: **Poelen**
Naam vrijwilliger:
Wilbert Kerkhof
Soort(en): **sprinkhanen**

“Het Rozenwaterveld is vanaf 2003 in fases geplagd. Duinriet en andere ruige, verwilderde vegetatie maakte plaats voor meer kaal zand. Ik ben vanaf het begin betrokken geweest bij het zogeheten 'monitoren' van de natuur. Ik mag 's zomers drie keer per jaar dit prachtige veld verkennen. Mijn onderzoek richt zich specifiek op sprinkhanen. De verzamelde gegevens tonen aan dat plaggen gunstig is voor diverse sprinkhaansoorten. Sprinkhanen zijn graseters. Plaggen heeft een gunstig effect op het sprinkhaanmilieu. In ieder geval zolang zand en jong gras niet opnieuw overwoekerd raken door bomen en struiken. Ons onderzoek wordt landelijk gedeeld met sprinkhaankenners, zodat ook andere natuurgebieden van onze conclusies profiteren.”

5 vragen aan:

Bas Brouwer (46)
Gespot:
15 februari 2018

Wie bent u?

“Ik ben Bas Brouwer, sinds 1 januari boswachter in de Amsterdamse Waterleidingduinen. Ik woon in Vogelenzang, samen met mijn vrouw Dineke en met Thijs en Siem, twee geweldige zonen.”

U bent hier vast niet voor het eerst?

“De duinen zijn zeker niet nieuw voor mij. Ik struin er al jaren, alleen of met mijn gezin. Wij hebben al veel bijzondere plekken ontdekt. De afgelopen tien jaar werkte ik bij de Waternetafdeling Beheer. Zo heb ik de organisatie, het gebied met zijn afwisselende natuur en de werkzaamheden goed leren kennen. De afwisseling tussen water en natuur maakt de Waterleidingduinen nog specialer. Na een aantal jaren wist ik het zeker: 'hier wil ik boswachter worden'.”

Hoe word je boswachter?

Dat kan op verschillende manieren. Je hebt natuurlijk veel kennis nodig van natuur en landschap. Ikzelf heb eerst op de middelbare bosbouwschool gezeten. Naast theorie leer je hier bijvoorbeeld ook veilig zagen en maaien. Toen ik ging werken leerde ik steeds meer over de planten en dieren en ben ik een IVN-Natuurcursus gaan volgen. Ik gaf in mijn vrije tijd natuurexcursies aan kinderen. Afgelopen jaren heb ik mijn jachtdiploma's gehaald en ben ik buitengewoon opsporingsambtenaar geworden.”

Wat zijn uw belangrijkste taken?

“Ik zit vol energie om mijn enthousiasme voor natuur over te brengen op onze bezoekers. Als boswachter ben ik vooral gastheer en deel ik zoveel mogelijk kennis over flora en fauna. Zonodig moet ik ook handhaven als er iets echt niet door de beugel kan.”

Heeft u een favoriete plek in de duinen?

Het voormalige Van Limburg Stirumkanaal. Daar zit zoveel dynamiek in; de natuur is daar zo enorm actief. Zo'n tien jaar geleden was het nog een kanaal. Na de drooglegging zag je een kilometers lange zandstrook. In deze strook zijn poelen met parnassia ontstaan en groeien er nu helmgras en duindoornstruiken. Ook de sporen, de prachtige vormen in het zand zijn bijzonder. Je hoort er zo nu en dan nog echte stilte. Daar geniet ik enorm van.”

Zwanenplas

Ons productiewater stroomt hier via de toevoersloot naar het infiltratiegebied. De geul en de Zwanenplas zijn erg geliefd bij talloze watervogels. Kijk, de lente nadert: het jonge groen van de meidoorn staat al op springen. Nog even en de bomen staan in bloei.

Kom buitenspelen!

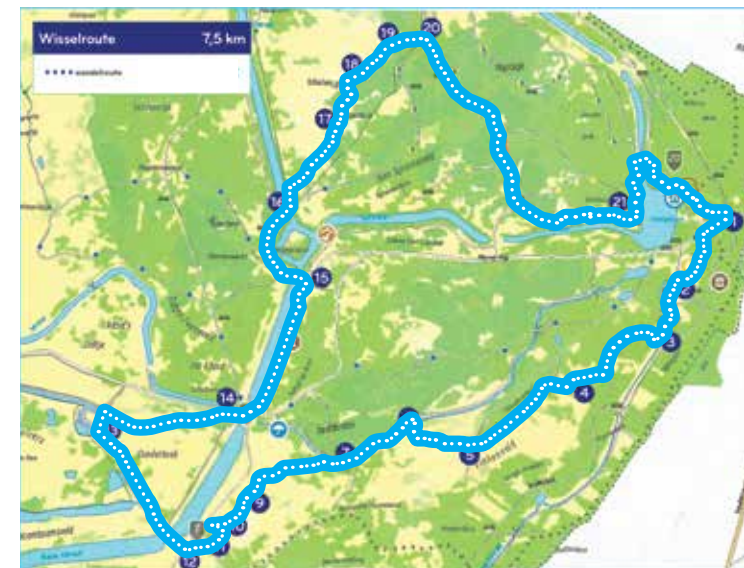

In de duinen verveel je je nooit. Het is een grote speeltuin vol uitdaging en avontuur. Iets speciaals beleven?

Ga dan een keer op pad met onze boswachters of gidsen. Die nemen je mee voor boeiende activiteiten. In de lente hoor

je roffelende spechten, zie je springende kikkers en worden de eerste jonge dieren geboren. Een feest!

Kijk op waternet.nl/AWD of vraag er naar in het bezoekerscentrum.

In het kort

Naam: Wisselroute
Start: Ingang Oranjekom/Oase
Lengte: 7,5 km
Duur: 2-3 uur
Type wandeling: rondwandeling
Geschikt voor: geofefende wandelaar

Wildwisselroute

In de 34 vierkante kilometer grote Amsterdamse Waterleidingduinen kunt u heerlijk rustig wandelen. U mag er van de paden af, maar kunt ook kiezen voor een van de wandelroutes van 2 tot 30 km. Veel plezier!

Wandelkaart en online

Een kaart en beschrijving van deze route is voor 1 euro verkrijgbaar in bezoekerscentrum De Oranjekom. Of bekijk en download de route via waternet.nl/AWD.

Afwisselende route

Deze route loopt over wildwissels en zandpaden. Hij ligt deels in de binnenduintrand en gaat langs historische vinkenjachtvelden, door loof- en naaldbossen en over duinvlakten en duintoppen. De route vertelt over de rijke geschiedenis van de Amsterdamse Waterleidingduinen.

Vinkershuisje

De eerste korte stop kunt u maken bij de veerdeelvijver aan het begin van de route. Hier komt Rijnwater binnen, via een tientallen kilometers lange ondergrondse verbinding. Dat water stroomt via toevoersloten naar het infiltratiegebied. Daar wordt het door zandgrond voorgezu-

verd en vervolgens opgepompt voor nazuivering. Niet ver van deze stop ligt het Vinkenveld met het Vinkershuisje waar van 1856 tot 1912 vinken werden gevangen op de Vinkenbaan.

Zandhagedissen

Het Vinkenveld is een zogeheten warmte-eiland in het beboste binnenduin. Hier overwinteren koudbloedige dieren zoals de zandloopkever. Zandhagedissen leggen er in het voorjaar hun eieren. Via een wisselspoor loopt u langs de toevoersloot en een duinwal met naaldbos. Vervolgens gaat het verder richting het Eiland van Rolvers, een voormalig landbouwgebiedje.

Vogels kijken

Op tweederde van de route ligt Schuil en Rust, een schaftkeet van de toenmalige jachtopzieder die recent volledig is gerenoveerd. Naast de keet is een picknickplaats ingericht. Geniet vervolgens bij het Vogeleiland van wat het seizoen zoal biedt. Het einde van de route komt in zicht bij het passeren van de Museumbunker, waar in de Tweede Wereldoorlog korte tijd kunstschatten zijn opgeslagen. U wandelt door mul zand langs het Sprengelkanaal en bent weer terug. Veel plezier!

Bekijk en download deze en andere wandelroutes op waternet.nl/AWD

Tip van boswachter Gerard

Voorjaar

Hoe het kan weet ik niet, maar voor mijn gevoel moesten we lang wachten op het voorjaar. Onzin natuurlijk, want het voorjaar begint al op 21 maart. Misschien komt het door het verlangen naar jonge dieren in het duin. Of door mijn wens dat het duin na een lange winter weer groen kleurt. Dat planten, kruiden en grassen uit de grond rijzen en knoppen van struiken en bomen openspringen. Ook rupsen en vlinders wil ik zien, die zich tegoed doen aan nectar en groene blaadjes. Broedvogels zien en horen, zoals de eerste nachtegale, de koekoek of de specifieke duinvogels zoals de fitis en de tjiftjaf.

Het voorjaar zit vol nieuw leven. Moertje vos heeft al vroeg in het jaar burchten gegraven voor haar welpjes. Nu graaft zij konijnenholen open, op zoek naar mals vlees. Eten en gegeten worden, ook dat hoort er bij. Vooral in het voorjaar als jonge dieren gevoed moeten worden. Kijk maar eens naar boven, naar jagende toren- en boomvalken of de sperwer en de havik die met grote snelheid door de lucht scheren bij het zien van hun prooi. Razendsnel slaan ze toe. Het voorjaar zit vol dynamiek.

Werkzaamheden

Vanwege het broedseizoen geen grote projecten de komende maanden, alleen op veel plekken klein beheer.

Maaiwerkzaamheden

Om voor een goede doorstroom van kanalen en geulen te zorgen, worden deze gemaaid.

Paden en wegen

Er is onderhoud aan een deel van de paden en wegen.

Verwijderen zandbanken

Bij waterlopen verwijderen we uitgespoeld zand.

Verwijderen drijfvuil

In april starten we weer met het verwijderen van drijfvuil bij de roosters en dammen in de toevoersloten en kanalen.

Onderhoud putten

Om metingen aan het (grond)water te kunnen blijven verrichten, is er onderhoud aan putten met peilbuizen. Een aantal putten wordt vervangen.

Stuifkuilen

Vrijwilligers lopen de stuifkuilen na, zodat deze niet dichtgroeien.

Sloten opschonen

In mei maken we de sloten schoon.

Onderhoud van wildroosters

De wildroosters worden vrijgemaakt van blad en zand.

Duinverhalenweek

Van 28 t/m 31 mei organiseren we speciaal voor omwonenden met een rijk verleden met het duin een duinverhalenweek. We duiken in de geschiedenis van het duin. Hoe zit het nu precies met Jacob van Lennep? Hoe is

de drinkwater zuivering begonnen? Waarom staan er allemaal gekke guitige namen op de wandelkaart, waar komen die vandaan? Welke burens hebben zelfs ooit nog in het duin gewoond? Over het duin valt zoveel te vertellen. Dat gaan we in die week met elkaar delen.

Heeft u ook een mooi verhaal te vertellen? Laat het ons vooral weten! We organiseren leuke activiteiten, ook geschikt voor mensen die minder goed ter been zijn. Begin mei staan alle activiteiten op onze website.

Koop uw jaarkaart online

Nog geen nieuwe jaarkaart gekocht? Koop hem eenvoudig online. De kaart kan voortaan elke dag van het jaar ingaan. U ontvangt meteen een tijdelijke jaarkaart in de mail en kunt het duin in. Heeft u geen computer? In het bezoekerscentrum helpen we u graag.

Beheer damherten

Het actief beheer van de damherten stopt eind maart. In november starten de boswachters weer met het verder verminderen van het grote aantal herten door afschot. Dat doen we om de natuur weer in balans te brengen en overlast in de omgeving te voorkomen. Dieren die uitzichtloos lijden worden wel het hele jaar uit hun lijden verlost. Meer informatie op waternet.nl/AWD.

waternet.nl/AWD

COLOFON

Struinen is een uitgave van Waternet en wordt op verzoek gratis toegesonden. U kunt zich aanmelden via waternet.nl/AWD

Redactie: Afdelingen Bron & natuurbeheer en Communicatie, Waternet

Artdirectie en ontwerp:

Lava.nl (Noortje Boer)

Tekst:

Michel Verschoor

Aan deze Struinen werkten mee:

Miranda Kok, Gerard Scholten, Jos Mense, Vincent van der Spek

Fotografie:

Alwin Slomp, Gerard Scholten, Jan Dirk Bol, Aad van der Voet

Tips voor de redactie:

Bezoekerscentrumoranjekom@waternet.nl
Vogelenzangseweg 21
2114 BA Vogelenzang

16 activiteitenkalender Amsterdamse Waterleidingduinen

Aanmelden via waternet.nl/AWD

APR

ZO 1, 15	Wandeling met natuurgidsen	13.00	BC De Oranjekom	gratis
WO 4	Tocht met paard en wagen voor rolstoelers ✓	14.00	BC De Oranjekom	€ 7,50
ZO 8	Wandeling voor vroege vogels met natuurgidsen	07.00	Ingang Panneland	gratis
WO 11 19	Fietsexcursie ✓	13.30	Ingang Oranjekom/Oase Ingang Panneland	€ 7,50
ZA 14	Tocht met paard en wagen: ABC van de AWD ✓	18.00	Ingang De Zilk	€ 10,-
WO 25	Tocht met paard en wagen: de weg van het water ✓	14.00	BC De Oranjekom	€ 7,50
WO 25	Geweien (afwerpstangen) zoeken (8-14 jr) ✓	15.00	Ingang Panneland	€ 5,-

MEI

WO 2, DO 10	Nachtegalen in concert (vanaf 12 jr) ✓	20.00	Ingang Zandvoortselaan	€ 7,50
DO 3	Geweien (afwerpstangen) zoeken (8-14 jr) ✓	15.00	Ingang Panneland	€ 5,-
ZO 6, 20	Wandeling met natuurgidsen	13.00	BC De Oranjekom	gratis
WO 9	Tocht met paard en wagen voor rolstoelers ✓	14.00	BC De Oranjekom	€ 7,50
WO 9 23	Fietsexcursie ✓	13.30	Ingang Oranjekom/Oase Ingang De Zilk	€ 7,50
ZO 13	Wandeling voor vroege vogels met natuurgidsen	6.00	Ingang De Zilk	gratis
DO 17	Avondwandeling met de boswachter ✓	20.00	Ingang Oranjekom/Oase	€ 10,-
ZO 20	Tocht met paard en wagen: ABC van de AWD ✓	14.00	Ingang De Zilk	€ 10,-
28-31	Duinverhalenweek Leuke activiteiten over de geschiedenis van het duin			

JUN

VR 1	Workshop natuurfotografie voor beginners: waterleven (vanaf 16 jr) ✓	11.00	BC De Oranjekom	€ 10,-
ZO 3, 17	Wandeling met natuurgidsen	13.00	BC De Oranjekom	gratis
WO 7 27	Fietsexcursie ✓	13.30	Ingang Oranjekom/Oase Ingang Zandvoortselaan	€ 7,50
ZO 10	Wandeling voor vroege vogels met natuurgidsen	5.30	Ingang Zandvoortselaan	gratis
ZO 10	Tocht met paard en wagen: de weg van het water ✓	14.00	BC De Oranjekom	€ 7,50
WO 13	Avondwandeling met de boswachter ✓	20.00	Ingang Oranjekom/Oase	€ 10,-
WO 20	Tocht met paard en wagen voor rolstoelers ✓	14.00	Plattelandscafé De Doofpot	€ 7,50
WO 20	Natuurlijke ontspanning: wandeling met meditatie ✓	20.00	Ingang Zandvoortselaan	€ 10,-
DO 21	Midzomernachtwandeling ✓	20.00	Ingang De Zilk	€ 10,-
ZA 30	Tocht met paard en wagen: ABC van de AWD ✓	9.00	Ingang De Zilk	€ 10,-